

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตารางรูปภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล	7
ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	
พื้นที่และประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ

	หน้า
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	140
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	141
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	143
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	146
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	147
ภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการสำรวจและการถ่ายทอดเทคโนโลยี	154
ประวัติผู้วิจัย	167

สารบัญตารางรูปภาพ

ตารางรูปภาพที่	หน้า
1 แสดงรูปแบบของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานจากวัสดุธรรมชาติที่มีการออกแบบและจำหน่ายในนครปฐม	25
2 แสดงประเภทของผลิตภัณฑ์จักสานที่ได้รับความนิยมในท้องตลาด	28
3 แสดงประเภทรูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติที่มีความทันสมัย	30
4 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จักสานที่มีการผสมวัสดุ	31
5 แสดงรายชื่อบริษัทที่มีชื่อเสียงในการการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ	33
6 แสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีการพัฒนาการออกแบบ	73
7 ตัวอย่างรูปแบบการผลิตการสานรูปแบบใหม่ในการนำเสนอให้กลุ่มผู้ผลิต	85
8 แสดงตัวอย่างเทคนิคในการใช้เส้นผักตบชวาสร้างรูปแบบใหม่ๆ	87
9 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ	91
10 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ	96
11 ตัวอย่างแสดงขั้นตอนการเตรียมวัสดุ	105
12 ตัวอย่างการผลิตรูปแบบเฟอร์นิเจอร์รูปทรงแกะจากผักตบชวา	107
13 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงยีราฟ	112
14 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงสิงโต	114
15 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์รูปทรงควาย	117
16 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์โต๊ะกลาง	120

สารบัญตาราง

ตารางวิจัยที่	หน้า
1 แสดงรูปแบบจำนวนความนิยมของวัสดุจากธรรมชาติในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์	80
2 แสดงวัสดุที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์	80
3 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานในจังหวัดนครปฐมมีรูปแบบอย่างไร	81
4 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุดในท้องตลาด	81
5 รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่ผู้บริโภคมีความเห็นว่าควรได้รับการพัฒนามากที่สุด	82
6 ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติในปัจจุบันควรปรับปรุงรูปแบบอย่างไร	82
7 อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ	83

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1 แสดงการสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน	13
2 แสดงการสานด้วยวิธีการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง	14
3 แสดงการสานด้วยวิธีขัดกันเป็นวง	14
4 แสดงการสานด้วยลวดลายอิสระ	15
5 แสดงลักษณะเส้นใยของผักตบชวา	15
6 แสดงรูปแบบการจัดตกแต่งห้องด้วยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากผักตบชวา	16
7 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผักตบชวา	16
8 แสดงลักษณะของต้นกก	17
9 - 10 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากต้นกก	17
11 แสดงลักษณะของเชือกกล้วย	18
12 - 14 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเชือกกล้วย	19
15 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ OTOP จากเชือกกล้วย	19
16 - 17 แสดงรูปแบบและลักษณะของลำต้นไผ่	19
18 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จากต้นไผ่	20
19 - 20 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จากต้นไผ่	20
21 แสดงลักษณะของต้นหวาย	21
22 - 23 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จากหวาย	21
24 แสดงลักษณะของต้นปอ	22
25 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จากปอ	22
26 แสดงลักษณะของป่านศรนารายณ์	23
27-28 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์	23
29 - 30 แสดงรูปแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่มีการจำหน่ายทั่วไป ในท้องถิ่น	24
31 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์หลัก	37

สารบัญรูปรูปภาพ (ต่อ)

รูปรูปภาพที่	หน้า
32 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่อง	37
33 แสดงแผนภูมิแสดงการตลาดของงานจักสาน จังหวัดนครปฐม	39
34 - 35 แสดงสถานที่ในการซื้อและจำหน่ายผลิตภัณฑ์	43
36 แสดงวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์	44
37 แสดงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาผลิตภัณฑ์	46
38 แสดงขั้นตอนหรือพื้นฐานการออกแบบโดยทั่วไปมีอยู่ 6 ขั้นตอนด้วยกัน	46
39 ตารางพื้นฐานของการดำเนินงานในการออกแบบ ทฤษฎีของ คนต์ รัตนทัศนีย์	47
40 แสดงพื้นที่ที่ทำการวิจัยในจังหวัดนครปฐม	56
41 - 42 แสดงสภาพบรรยากาศภายในชุมชนและกลุ่มผู้ผลิตที่คณะผู้วิจัยร่วมศึกษา	63
43 - 44 แสดงสภาพบรรยากาศภายในชุมชนและการตากผลิตภัณฑ์ตะกร้าผักคตบชวา	63
45 - 46 แสดงวัสดุธรรมชาติจากผักคตบชวา	64
47 - 48 แสดงวัสดุธรรมชาติจากเชือกกล้วย	65
49 - 50 แสดงวัสดุธรรมชาติจากหวาย	65
51 แสดงวัสดุธรรมชาติจากตะไคร้	65
52 แสดงวัสดุธรรมชาติจากใบเตย	66
53 - 56 แสดงให้เห็นขั้นตอนการผลิตวัสดุจากผักคตบชวาในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม	66
57 - 58 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักคตบชวาที่ชาวบ้านสามารถผลิตได้เองภายในชุมชน	67
59 - 60 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักคตบชวาที่ชาวบ้านผลิตเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ	67
61 - 62 แสดงให้เห็นวัสดุจากผักคตบชวาที่ชาวบ้านผลิตเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ	68
63 - 64 แสดงให้เห็นผลิตภัณฑ์จากผักคตบชวาที่ชาวบ้านผลิต	68
65 แสดงให้เห็นผลิตภัณฑ์จากหวาย ที่มีการสานเป็นตะกร้าใส่ของ	69
66 - 67 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมที่มีจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสาน	69
68 ร้านค้าหัตถกรรมจักสานในแหล่งท่องเที่ยวภายในตลาดน้ำดอนหวาย	70
69 แสดงสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์บริเวณสวนตะไคร้ สยามจันทร์ เมือง นครปฐม	70

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

รูปภาพที่	หน้า
70 - 71 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายภายในศูนย์ของชุมชน	71
72 - 73 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาบ้านคลองบางไทร	71
74 - 79 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาคำบคลอง นกระทุง	72
80 - 81 แสดงรูปแบบของลวดลายการสานแบบสอดขัดกัน	74
82 - 83 แสดงรูปแบบของลวดลายการสานแบบสอดขัดกัน	74
84 - 85 แสดงวิธีการขึ้นรูปทรงของผลิตภัณฑ์ จักสาน	75
86 - 87 แสดงการเข้าไปศึกษาและสัมภาษณ์ภายในชุมชน	75
88 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบและสีสันทันของผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ประเภทตะกร้าใส่ของ	76
89 - 90 รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการผสมผสานวัสดุธรรมชาติกับวัสดุชนิดอื่น	76
91 - 92 แสดงภาพของการเข้าไปศึกษาและสัมภาษณ์ภายในชุมชน	78
93 - 94 การสานหวายเป็น โครงสร้างและสานวัสดุธรรมชาติชนิดอื่นตามลงไป	93
95 - 96 คณะผู้วิจัยมีการสานเส้นผักตบชวาทับลงไปบนตัววงเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นผิว	93
97 - 98 คณะผู้วิจัยสานวัสดุธรรมชาติแต่งเติมรายละเอียดลงบนตัวผลิตภัณฑ์	94
99 - 101 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์	94
102 แสดงผลงานจากการสานเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความแน่นของลวดลาย	94
103 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์	95
104 แสดงผลงานจากการสานผลิตภัณฑ์	95
105 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของแคะ	99
106 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของควาย	99
107 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของควาง	99
108 แสดงรูปแบบการวาดลวดลายจากรูปทรงของยีราฟ	99
109 แสดงตัวอย่างรูปแบบ โครงสร้างลวดของเฟอร์นิเจอร์จาก ยีราฟ ควาง และแคะ	100
110 แสดงตัวอย่างรูปแบบ โครงสร้างลวดของเฟอร์นิเจอร์จาก ยีราฟ	101

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

รูปภาพที่	หน้า
111 แสดงตัวอย่างรูปแบบ โครงสร้างของเฟอร์นิเจอร์จาก กวาง	102
112 แสดงตัวอย่างรูปแบบ โครงสร้างของเฟอร์นิเจอร์จาก แกะ	103
113 แสดงตัวอย่างรูปแบบ โครงสร้างของโต๊ะกลาง โดยแสดงรูปด้านและขนาด	104
114 ผักตบชวาที่ผลิตได้ภายในชุมชน	106
115 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์จากผักตบชวารูปทรงแกะ	112
116 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงยีราฟ	113
117 จากรูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงยีราฟที่มีขนาดสั้น และขนาดยาว	114
118 แสดงการตกแต่งตาด้วยวัสดุที่มีภายในท้องถิ่น	116
119 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวารูปทรงสิงโต	116
120 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวาที่ให้พื้นผิวรูปแบบใหม่	119
121 รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวา รูปทรงควาย แสดงการสานเชือกจากวัสดุธรรมชาติ	119
122 แสดงรูปแบบเฟอร์นิเจอร์ผักตบชวา รูปทรงกวาง	120
123 รูปแบบการผลิตเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะกลาง	121
124 แสดงบรรยากาศในการผลิตผลิตภัณฑ์ร่วมกับชุมชน	122
125 แสดงบรรยากาศของชุดผลิตภัณฑ์เมื่อวางร่วมกัน	122
126 - 127 แสดงบรรยากาศก่อนเริ่มการบรรยาย	124
128 - 129 แสดงบรรยากาศขณะบรรยาย	124
130 – 131 บรรยากาศเตรียมเส้นใยธรรมชาติเพื่อการย้อมสี	125
132 - 133 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสีที่ใช้ในการย้อม คราซ้าง	126
134 - 135 ภาพแสดงการมีส่วนร่วมในการย้อมสีของชาวบ้าน	126
136 - 137 ภาพแสดงขั้นตอนระหว่างการย้อมสี	126
138 - 139 สีที่ได้จากการย้อม	127
140 – 141 แสดงขั้นตอนระหว่างการย้อม	127
142 – 143 วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม	127

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

รูปภาพที่	หน้า	
144 – 145	วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม	128
146 – 147	วัสดุธรรมชาติที่ได้จากการย้อม	128
148 – 149	หลังจากการย้อมสี นำวัสดุที่ได้มาตาก	128
150 – 151	ขั้นตอนการถ่ายทอดแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์	129
152 – 153	แสดงรูปแบบวัสดุธรรมชาติที่ออกแบบเป็นรูปทรงต่างๆ	129
154 – 155	แสดงรูปแบบวัสดุธรรมชาติ เพื่อนำไปตกแต่งผลิตภัณฑ์	130
156 – 157	แสดงการถ่ายทอดแนวทางและปฏิบัติงานของชาวบ้านผู้ผลิต	130
158 – 159	ตัวอย่าง รูปแบบพื้นฐานในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตภัณฑ์ที่มี	130
160 – 161	การนำวัสดุที่ไม่ใช้งานและมาออกแบบ โดยคิดเส้นเปียมัดบวบขาลงไป	131
162 – 163	แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด	131
164 – 165	แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด	131
166 – 167	แสดงการทดลองรูปแบบต่างๆจากเทคนิคที่ผู้วิจัยมีการถ่ายทอด	132
168	ออกแบบพัฒนาตะกร้าจักสานมัดบวบขาล	135
169	ออกแบบกระเป๋าจักสานมัดบวบขาล	135
170 – 171	ประเภทสีที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	137
172 – 173	ประเภทสีที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี	137